

SVĚTLO

TÝDENÍK MATICE CYRILOMETODĚJSKÉ

6. ČÍSLO / XXXII. ROČNÍK

24 Kč • 1,00 €

11. ÚNORA 2024

Z obsahu:

Poselství
Svatého otce Františka
k 32. Světovému
dni nemocných
11. února 2024
- strana 2 -

Svatý Řehoř II.
Libor Rösner
- strana 4 -

Svatému roku bude
předcházet Rok modlitby
- strana 5 -

Ježíš svoje slovo dodrží
- strana 7 -

Příprava na odchod
do nebe
- strana 7 -

Česká biskupská
konference k deklaraci
Fiducia supplicans
- strana 8 -

„Krásná Paní“
z Laus - první mariánské
zjevení v Evropě
- strana 9 -

Heřman Josef (18)
Wilhelm Hünermann
- strana 12 -

„Krásná Paní“ z Laus - první mariánské zjevení v Evropě

Mezi místa, která si Panna Maria zvláštním způsobem vyvolila, patří Laus, menší obec ležící na jihu francouzských Alp, v níž se v polovině 17. století poprvé zjevila prosté pasačce - Benediktě Rencurelové.

(Více na str. 9)

Poselství Svatého otce Františka k 32. Světovému dni nemocných 11. února 2024

„Není dobré, aby člověk byl sám.“

Pečovat o nemocné péčí o vztahy

„Není dobré, aby člověk byl sám.“ (Gn 2,18) Bůh, který je láska, na počátku stvořil člověka pro společenství a vepsal do jeho bytí přirozenou schopnost navazovat vztahy. Náš život, utvářený k obrazu Trojice, je tedy povolán k tomu, aby

se naplňoval v dynamice vztahů, přátelství a vzájemné lásky. Jsme stvořeni k tomu, abychom přebývali spolu a nezůstávali samotní. A právě proto, že tento záměr společenství je tak hluboce vepsán do lidského srdce, zkušenost opuštěnosti a osamělosti nás děsí a je bolestná, či přímo nelidská. Ještě víc se to projevuje v období slabosti, nejistoty a neurčitosti, které je často způsobeno nástupem nějaké vážné nemoci.

Mám na mysli například ty, kdo byli strašlivě osamělí během pandemie covidu-19: pacienti, kteří nemohli přijímat návštěvy, ale také zdravotní sestry, lékaře a pomocný personál; všichni byli přepracováni a uzavřeni na izolačních odděleních. A samozřejmě nesmíme zapomínat ani na ty, kdo museli čelit hodině smrti v osamění, sice v péči zdravotnického personálu, ale daleko od svých rodin.

Pokračování na str. 6

Navazujeme na minulé číslo Světla a téma pomazání nemocných, a tedy nemoci a posledních pozemských okamžiků života člověka. Vždyť právě na dnešek připadá Světový den nemocných. Co dodat k již minule vyřčenému?

Pohlédněme nejprve na liturgická čtení dnešní neděle. Ta nám představují malomocné jako lidi, kterým není pomoci, a proto se jich zdraví strání, aby se i oni nenakazili. Markovo evangelium však vypráví o jednom z postižených touto tehdy nevyléčitelnou nemocí, který v těžké životní situaci nedbal na starozákonní příkaz, přišel k Ježíšovi, padl na kolena a prosil o uzdravení. Dotyčný skutečně věřil, že ho Pán může uzdravit? Anebo to vše bylo jen aktem zoufalého člověka? Ježíš jeho přestupek netrestá, ale slyšíme zázračná Ježíšova slova: „Chci, buď čistý!“ A to je memento celého příběhu: Pán Ježíš chce, aby nemocný člověk k němu přicházel a prosil ho o tak velký dar, jakým je tělesné zdraví. Ale my víme, že také čeká na ty, kdo mají nemocnou duši, kdo potřebují osvobození z hříchů – čili i na nás... Zázrakem, který se děje po každé při odpuštění ve svaté zpovědi, je uzdravení duše. (str. 3) Pán chce, abychom měli čistou duši, protože jen tak bude moci on sám ji zcela naplnit a učinit ji natolik šťastnou, že již nebude toužit po nikom a ničem jiném než po Bohu, po živém Bohu. (srov. Ž 42,3) Ostatně k tomu nás stvořil, abychom byli v lásce

Editorial

sjednoceni s ním a prožívali plnost věčného štěstí v jeho vznešené přítomnosti. Naše hříchy však tuto přirozenost narušují a důsledky jsou nám dobře známe...

A proto potřebujeme posilu k tomu, abychom vedli správně svůj pozemský život podle vůle Boží a abychom jednou v hodině své smrti odešli z tohoto světa ve víře v Pána, v pokoji a oproštění ode všeho, co na věčnosti již nebudeme potřebovat. Protože jde o nadpřirozenou záležitost, musí ona posila mít rovněž nadpřirozenou moc – a tu Bůh vložil do svátostí. V průběhu lidských dějin pak pozorujeme, jak Pán ve své touze zachránit duši člověka ještě po oběti kříže dává různá zaslíbení, aby každý mohl vložit svoji důvěru v Boha způsobem, který je vlastní jeho charakteru. Podstatou a základnou je vždy víra ve velikost a moc Trojjediného Boha a touha nečinit nic, co se mu nelíbí, protože láska, kterou nám on projevil a stále projevuje, si to plně zaslouží. Tak ten, kdo žije podle *velkého zaslíbení* Božského Srdce, týkajícího se přijetí svatého přijímání během devíti prvních pátků měsíce, bude zahrnut milostí pokání před svou smrtí. O tom, že Pán Ježíš své slovo dodržuje, nás tentokrát přesvědčuje svědectví jednoho kněze ze Slovenska. (str. 7)

Dříve se svátostí pomazání nemocných říkalo svátost posledního pomazání. Toto

označení poukazuje na to, jak je tato svátost potřebná v samém závěru lidského života. O tom pro změnu svědčí řeholnice, která byla ošetřovatelkou dvou kněží, z nichž o jednom vypráví, jak přijetí pomazání nemocných mu poskytlo ještě přesně tolik času, kolik potřeboval, aby se vědomě připravil na svatou smrt. (str. 7-8)

Poskládala se nám nyní pozoruhodná mozaika toho, jak je potřeba mít vysluhovatele svátostí – kněze a jak prospěšné je k nim chodit se svými nemocemi, zvláště pak nemocemi duše. A z toho vyplývá, jak nutné je za kněze se modlit a prosit Pána žně, aby těchto dělníků obhospodařujících jeho vinici bylo dostatek. Především se modleme za svatost kněží – a vůbec všech, kdo se zasvětili Bohu – a za věrnost ve všech slíbech až do konce života. Dále vyprošujme u Pána, aby dopřál všem bohoslovcům kvalitní a podle jeho svaté vůle vedenou přípravu na jejich budoucí kněžské poslání. A těm, kdo se zvláště v těchto dnech rozhodují, zda podat přihlášku do kněžského semináře a odevzdat svůj život do služby Bohu a lidem, vyprošujme Ducha Svatého, aby jejich rozhodnutí bylo zcela ve shodě s vůlí Boží.

A vyprosme v modlitbě pomoc i sobě: Kež po vzoru zástupů poutníků do Laus (str. 9-11) a svatého Heřmana Josefa (str. 12-13) každý z nás je naplněn horlivostí pro Boha, která očišťuje a uzdravuje naše srdce!

Daniel Dehner

Krátká epizoda z Ježíšova působení, které dnes můžeš být svědkem, ti dává nejdříve nahlédnout, jak žalostný je stav duše postižené malomocenstvím hříchu. Využiješ-li s náležitou přípravou této příležitosti, přesvědčíš se, jak dobrotivý a mocný je Pán k těm, kteří u něho hledají záchranu.

Malomocenství je v době Ježíšova působení na této zemi nemocí nejtěžší a nejvíce skličující. Pán se tu setkává s mnoha podobami lidského utrpení. Ale zatímco posedlé, ochrnutlé, chromé, postižené slepotou, smrtelnou horečkou či krvácením přivádějí lidé nebo známí k Ježíšovi, malomocnému nemá kdo takto posloužit. Je svou nevyléčitelnou chorobou nejen odsouzen k pozvolnému umírání a rozkladu, který napadá jeden úd za druhým, ale je navíc zbaven i každé lidské opory. Je vyhoštěn z lidského společenství, a musí se dokonce sám starat o to, aby se mu všichni zdaleka vyhýbali. Takový nešťastník vyhoštěný lidmi se může cítit jako prokletý, kterého zavrhl sám Bůh.

Předpisy Mojžíšova zákona jsou tak přísné, že ti mohou připadat až nelidské. Ovšem ve společnosti, která proti této zákeřné, pozvolné a nakažlivé smrti nemá žádné prostředky, bys těžko našel jiný způsob ochrany. Jestliže postiženému není pomoci, ani těm, kteří jsou zatím zdraví, nezbyvá nic jiného než stranit se nakažených, kteří ohrožují ostatní.

Četba starozákonních předpisů, jak se uchránit všeho nečistého, by tě však měla podnítit k zamyšlení, jak velká je podobnost mezi malomocenstvím těla a malomocenstvím duše. Uvědomuješ si, že hřích, a hlavně pak hřích sobectví a nečistoty, znetvořuje a ohrožuje tvou duši mnohem povážlivěji než vřed malomocenství? Neměl bys s podobnou rozhodností vyhostit od sebe všechno, co tě přivádí do blízkosti a do styku s nečistým hříchem? Nakazit se opovážlivě a lehkomyslně můžeš snadno sám, ale uzdravit se už není v tvých silách. Je to o to závažnější, že žiješ uprostřed světa, který si tak líbuj ve všem, co je nečisté, a ze svého středu vylučuje naopak ty, kteří mu vadí tím, že chtějí zůstat čistí a neposkvrnění.

Dnes se však setkáváš s malomocným, který se rozhodl nedbat platných předpisů. Nezaněvřel na lidi ani neproklíná Hospodina za svůj krutý osud. Jeho tě-

Milost očištění

*Zamyšlení nad liturgickými texty
dnešní neděle*

Chci, buď čistý!

lo chřadne, ale v jeho duši nezemřela víra. Vzpomněl si, jak Elizeus uzdravil Námána,⁽¹⁾ a věří, že má přijít Mesiáš, který je více než prorok. Když se pověst o Ježíši z Nazareta dostala až k němu, probudila v něm naději a rozhodnutí opustit předepsané vyhnanství a najít tohoto Dobrodince.

V roztrhaných šatech, s rozpuštěnými vlasy a zahaleným vousem se vydal na cestu, až dosáhl toho, že stanul Pánu tváří v tvář. Ještě dříve, než otevře svá ústa, projeví svůj postoj k Ježíši tím nejpřirozenějším a nejvýmluvnějším způsobem: padá před Mesiášem na kolena. Dobře si zapamatuj slova, která uslyšíš z úst tohoto vyhoštěnce: Pane, chceš-li, můžeš mě očistit. Jak výstižně a přesně vyjádřil celou svou pokornou víru a důvěru! Pronáší obdivuhodnou modlitbu, která spíše než prosbou je upřímným vyznáním a oslavou Ježíšovy moci a dobroty. Nepřednáší mu svou naléhavou žádost, ale dává se mu k dispozici, aby na něm mohl zjevit svoji všemohoucí slitovnost a lásku. Boží milosrdenství nečeká na to, že je bude přesvědčovat a přemlouvat, aby tě uzdravilo, vždyť proto přišlo na tento svět, je však zapotřebí, abys mu dokonale otevřel své brány.

„Chci, buď čistý!“ A ihned od něho odstoupilo malomocenství. Zákon pamatuje na způsob, jak se může očištěný vrátit zpět do společenství, ale nikdo si tu nepamatuje, že by se někdo, kdo byl plný malomocenství, představil kněžím jako zcela očištěný. „Jdi, ukaž se knězi... jim na svědectví,“ aby viděli, že již povstal onen Prorok v Izraeli, který má vpravdě božskou moc. Jak to, že právě ti, kteří by měli jako první pochopit toto znamení, odmítají uvěřit? Uzdravený, který nemlčí, jak mu bylo uloženo, protože jeho radost je v tomto případě větší než jeho poslušnost, tak působí rozruch, který jen podněcuje nelibost Ježíšových nepřátel.

Zázrak, kterého jsi byl svědkem, se opakuje pokaždé, kdykoliv přicházíš knězi

Liturgická čtení

1. čtení – Lv 13,1–2.45–46

Hospodin řekl Mojžíšovi a Áronovi: „Jestliže se u někoho ukáže na holé kůži vřed, strup nebo světlá skvrna – což bývají příznaky zhoubného malomocenství – ať je přiveden k veleknězi Áronovi nebo k některému z jeho synů kněží. Malomocný, na němž se objeví tato vyrážka, ať chodí v roztržených šatech, s rozpuštěnými vlasy a se zahalenými vousy a bude volat: Nečistý, nečistý! Je nečistý po všechen čas, pokud bude mít vyrážku. Je nečistý, bude bydlet sám, musí se zdržovat mimo tábor.“

2. čtení – 1 Kor 10,31–11,1

Bratři! Ať jíte, ať pijete nebo cokoli jiného děláte, všechno dělejte k Boží oslavě. Nebudte pohoršením ani židům, ani pohanům, ani Boží církevní obci. Já se také snažím o to, abych ve všem pamatoval na druhé, a nehledím na to, co je prospěšné mně, ale na to, co prospívá všem, aby tak mohli dojít spásy. Napodobujte mne, jako já (napodobuji) Krista.

Dokončení na str. 6

ukázat své malomocenství a s upřímnou kajnicí se *vyznáváš Pánu ze své ničemnosti.*⁽²⁾ I kdyby nemoc tvé duše byla jakkoliv pokročilá, Pán má i pro tebe slova plná útěchy: *Chci, buď čistý.* Tato slova však chápej také jako jeho příkaz: Ježíš chce, abys byl a zůstal čistý v myšlenkách, slovech i skutcích po celý zbytek života. To je správný způsob, jak se můžeš odvděčit za uzdravení, které tě vytrhlo ze smrti a vrátilo k životu: když nadále ty sám budeš dělat všechno tak, aby to *sloužilo k Boží oslavě*, a budeš přitom *pamatovat na druhé a na to, co jim prospívá, aby mohli dojít spásy.* Přičiň se, jak jen můžeš, aby lidé *odevšad chodili za Ježíšem.*

Nepřestávej všude rozhlásovat svým slovem i příkladem, jak *šťastný je ten, komu byla odpuštěna nepravost. Radujte se z Pána a těšte se všichni, kdo jste upřímného srdce.*⁽³⁾

Bratr Amadeus

Poznámky:

⁽¹⁾ Srov. 2 Král 5,14; ⁽²⁾ srov. Ž 32,5;

⁽³⁾ Ž 32,11.

Svatý Řehoř II.

Hned pět Kristových náměstků jménem Řehoř najdeme v seznamu svatých. O jednom z nich - o sv. Řehoři III. - jste si mohli přečíst ve Světle 49/2023. V tomto čísle přinášíme příběh jeho velkého předchůdce - sv. Řehoře II., muže, jenž se musel potýkat s řadou svízelných politických i věroučných problémů, které sice řešil s bravurou, nicméně jejich složitost ho přesto přežila, a on je tak „odkázal“ svému stejnojmennému nástupci na Petrově stolci.

Přesné datum jeho narození je nám zahaleno tajemstvím, zato však známe jména jeho rodičů - Marcellus a Honesta. Ti ho ke kněžství předurčili, výchova na pěvecké škole v Lateránu je toho dokladem. U Lateránu působili v té době benediktini, proto existuje domněnka, že on sám do toho řádu patřil. Není to úplně vyloučeno, nebylo dozajista náhodou, že z Petrova stolce se zasloužil o povstání z trosek slavného benediktinského opatství Monte Cassino.

Musel se jevit velmi slibně, jinak by ho papež sv. Sergius I. (viz *Světlo* 35/2023) nedosadil do úřadu sacellaria, jehož úkol spočíval v rozdávání almužen a darů z papežské pokladny a ve vyplácení mzdy úředníkům. Později přijal nadějný mladý muž jáhenské svěcení a ocitl se v suitě papeže Konstantina na jeho plavbě do Konstantinopole. Tam zamířil r. 710 Kristův náměstek jednak urovnat vášně vzplanuvší po hanebném činu císaře Justiniána II., jenž vyplenil Ravennu a krutě naložil s jejími představiteli, jednak dát do pořádku hrozící rozkol vzniklý tzv. trullanskou synodou⁽¹⁾. Podařilo se a pozdější světec si zde vydobyl jak ostruhy na poli diplomacie, tak díky svým schopnostem i velmi slušné jméno.

Když potom 9. dubna 715 Konstantin zemřel, byl za jeho nástupce po 40 dnech jednomyslně vybrán Řehoř II., po sedmi řeckých a syrských papežích první rodilý Říman - osobnost, kterou křesťanský svět potřeboval jako sůl. Nebezpečí číhalo ze všech stran a jednotlivé problémy se časově prolínaly. I jeden jediný by za-

městnal renomovaného státníka, Řehoř II. jich měl k řešení několik.

Nejprve zde byl spor s langobardským králem Liutprandem. Tomu se podařilo upevnit si moc na svých državách a snil o sjednocení celého Apeninského poloostrova. Navzdory slibům nevrátil Svátému stolci některá dobytá území. Díky diplomatickému úsilí papežově se ale nakonec podvolil. Později Liutprand využil Řehořových sporů s byzantským císařem, o nichž ještě bude řeč, obsadil důležité město Ravenna a pak nasměroval kroky svých vojsk na Řím. Opět vynikl státnický talent nástupce sv. Petra, který langobardského krále nejenže odvrátil od jeho úmyslu, ale přijal od něj jako dar město Sutri, které Liutprand dobyl na Byzantincích. Protože se však právem obával rostoucího vlivu Liutpranda, s pomocí Benátčanů a svých jedinečných diplomatických schopností získal roku 429 Ravennu zpět.

Na to nemohl Liutprand nereagovat a vytáhl na Věčné město. Rozbil své ležení nedaleko Andělského hradu a stačil jediný útok ke ztečení jeho hradeb. Řehoř II. na nic nečekal a osobně se vydal do langobardského tábora, kde se mu podařilo přimět Liutpranda k uzavření příměří. Král se pak nechal papežem za ruku dovést ke hrobu sv. Petra, na něj položil jako votivní dary svou korunu a svůj meč. Řehoř ho přijal zpět do církve a současně od něj přijal slib, že odtáhne od městských bran a jednou provždy zanechá svých výbojů proti Římu.

Vzhledem k rozložení sil, jaké tehdy bylo, šlo o výsledek až neuvěřitelný a o di-

Svatý Řehoř II.

plomatický úspěch mimořádné hodnoty. Řím se díky němu nestal hlavním městem konkrétního království a nepřecházel poté z jedné ruky do druhé, ale zůstal nadnárodním centrem křesťanstva.

Liutprand při svém atakování Říma a papežských území těžil z Řehořova sporu s byzantským císařem Lvem III. Isaurským. Tento bývalý obchodník s dobytým a v mnoha bojích ostřílený voják se nechal svými rádci přesvědčit, že uctívání obrazů a soch je Bohu nemilou záležitostí a v Božích očích hříšným počínáním. Zastáncům této teze z řad křesťanských učenců přizvukovali také císařovi židovští a muslimští rádci. Rozhořel se spor zvaný ikonoklasmus neboli obrazoborectví, při němž shořely stovky ikon a byly rozbity stovky soch nevypočitatelné hodnoty. V životopisech světců jsme na toto téma již nejménou pojednali (např. ve *Světle* 49/2023 u sv. Řehoře III. či ve *Světle* 18/2023 u sv. Germana), proto je nebudeme více rozvíjet.

Císařskému ediktu nařizujícímu zničit „modloslužebnická“ vyobrazení se vzepřelo několik biskupů, které vladař obratem sesadil. Řehoř II. se jich zastal, avšak i jeho obeslal Lev III. s neomalným příkazem, aby se přidal na stranu obrazoborců. Jeho Svatost mu odpověděla, že císaři v žádném případě nepřísluší cokoliv mu nařizovat v otázkách víry a církevních nařízení. Dále reagoval římský pontifex maximus svoláním synody biskupů a zástupců měst, kteří se usnesli na neměnnosti stávajícího přístupu k uctívání obrazů zobrazujících svaté osoby. Obrazoborci mezitím došli k závěru, že závad-

Poselství Královny míru

„Drahé děti! Ať tento čas se stane časem modlitby.“

Medžugorje 25. ledna 2024

né je i uctívání svatých a jejich ostatků. Na základě tohoto „zjištění“ lehlo popelem mnoho klášterů...

Císař pohrozil papeži sesazením a podnikl v tomto směru řadu kroků spočívajících v prosazení svého záměru vojenskou mocí. Značná část italských měst se ale postavila na papežovu stranu, čímž císařovy plány zhatila. Ve své nízkosti dokonce vyslal do Říma atentátníky, kteří měli Řehoře zavraždit. Byli však prozrazeni a některé z nich ubil rozzuřený lid, jeden se stačil ukryt v klášteře a byl určitě rád, že tento klášter nebyl císařovými věrnými pobořen a vypálen jako jiné.

Dochovaly se dva listy, které Řehoř II. zaslal Lvu III. Psal v nich bez diplomatických klíčků, otevřeně, jak to cítil, přitom je z jejich neotřelého stylu znát snaha přimět císaře k rozumu: „*Osvobod' svou duši od kletby, jíž Tě svět zahrnuje, vždyť z Tebe se smějí i malé děti. Jen vstup do školy, kde se učí a b c, a řekni: »Já jsem císař, který ničil obrazy,« a děti Ti okamžitě hodí na hlavu své tabulky. Chceš nás strašit, když pravíš: »Pošli do Říma své posly a rozbijí sochy sv. Petra, ba odvedu samého papeže Řehoře spoutaného, jako Konstans odvedl papeže Martina.« Konstans skončil smutně, Martin je ctěn za svatého. Chceš-li nám ve své pýše ublížit, není nám třeba pouštět se do takového boje. [...] A co se týká sochy sv. Petra, na sv. Petra hledí všechny západní národy s uctívou vírou. Chceš jeho sochu zničit. Prohlašujeme Ti, že nebude me potom vinni krvi, která za to bude prolita, padne na Tvou hlavu.*“

Lev III. Isaurský proti papeži vytrvale brojil a vyslal do Itálie další vojska. Opět neúspěšně. Řehoř tehdy odmítl návrhy svých spojenců prohlásit pro Itálii nového císaře, trval na právoplatnosti toho stávajícího, byť jemu nepřátelsky nastaveného. Proto osobně zasáhl, když se vévoda Tiberius Petasius pokusil uchvátit byzantský trůn. Lev III. ovšem projevil pramálo vděčnosti, jejich spor trval až do Řehořovy smrti a pokračoval i za jeho nástupce, jak jsme již uvedli.

Krom těchto konfliktů, jež Řehoř II. dnem i nocí zaměstnávaly, se svatý papež věnoval i pastoraci. Na srdci měl především věc Boží, jsa sám mužem Božím. Z Anglie připlouvali na kontinent horliví misionáři toužící na něm zasít simě Kristovy radostné zvěsti. Nejvýznamnějším

Svatému roku bude předcházet Rok modlitby

Papež František v neděli 21. ledna 2024 vyhlásil *Rok modlitby* před nadcházejícím Jubilejním rokem 2025 a vybídl věřící, aby se modlili za jednotu křesťanů a za mír na celém světě. V promluvě po nedělní modlitbě Anděl Páně vysvětlil, že Rok modlitby je věnován znovuobjevení velké hodnoty a nezbytné potřeby modlitby jak v osobním životě, tak v životě církve.

Papež vybídl věřící, aby se modlili zejména za jednotu křesťanů a neúnavně žádali Pána o mír na Ukrajině, v Izraeli a Palestině a v mnoha dalších částech světa, včetně Ekvádoru. Znovu zdůraznil, že nedostatkem míru nejvíce trpí ti nejslabší z nás. „Myslím na ty nejmenší, na mnoho dětí, které byly zraněny nebo zemřely, i na ty, které byly zbaveny lásky a svých snů o budoucnosti. Buďme si všichni vědomi své odpovědnosti, modleme se za děti a snažme se pro ně vytvářet mírové podmínky!“ dodal.

Papežem vyhlášený Rok modlitby nebude obdobím nových iniciativ, ale privilegovanou chvílí pro objevení hodnoty modlitby. Upozornil na to arcibiskup Rina Fisichella při prezentaci ve vatikánském tiskovém středisku.

Arcibiskup Fisichella, který stojí v čele Dikasteria pro evangeliza-

ci, zdůraznil, že tento přípravný rok bude sloužit k probuzení a posílení křesťanské naděje právě prostřednictvím modlitby.

„Rok modlitby má podpořit vztah s Pánem a nabídnout chvíle opravdového duchovního odpočinku. Má být oázou daleko od každodenního stresu, kde se modlitba stane pokrmem pro křesťanský život víry, naděje a lásky,“ řekl arcibiskup Fisichella na tiskové konferenci.

Rok modlitby tedy nemá brzdit iniciativy místních církví, nýbrž být obdobím, v němž bude každá plánovaná iniciativa účinně podporována právě proto, že jejím základem je modlitba.

Jak dále upozornil arcibiskup Fisichella, s blížícím se Svatým rokem se mohou poutníci dozvědět více na webu www.iubilaeum2025.va. Přípravný rok je podle něj časem, kdy můžeme objevit, jak se modlit, a především jak vychovávat dnešní lidi k modlitbě v době digitální kultury, aby modlitba byla účinná a plodná. Jak píše papež František v úvodu prvního svazku série *Poznámky k modlitbě*: „Modlitba je dechem víry, je jejím nejvlastnějším vyjádřením. Je jako výkřik, který vychází ze srdce těch, kdo věří a svěřují se Bohu.“

Podle Vatican News a www.cirkev.cz

z nich byl patrně Vinfried, jehož Řehoř vysvětil na biskupa, dal mu nové jméno – Bonifác a vyslal roku 719 do německých zemí. Bonifácovo misijní působení bylo mimořádně úspěšné, je patronem Německa.

Svatý Řehoř II. vynikal osobní zbožností a učeností, zároveň též rozhodností, energičností a věrností pravdě. Díky němu se obnovy dočkalo několik klášterů, včetně již zmiňovaného Monte Cassina, na jehož opatský stolec usadil mnicha Petronacea z Brescie, známého svou zbožností. Svůj rodný dům pak přeměnil na klášter sv. Agáty. Zemřel 11. února 731 a pochován byl ve Svatopetrské bazilice.

Jistou zajímavostí je, že za Řehořova pontifikátu spatřil světlo světa „Svatope-

trský haléř“. Za jeho zavedením stál anglosaský král Ina, který zatoužil po vstupu do jednoho z římských klášterů. Předtím ještě ustanovil, aby každá rodina v jeho království platila denár roční daně Svatému stolci.

Poznámky:

⁽¹⁾ Synoda, kterou do Konstantinopole v roce 691 svolal císař Justinian II. Nepozval na ni ani papeže, ani jeho zástupce. Její účastníci se vymezili proti latiníkům, resp. proti papežskému přímátu. Hned 211 východních biskupů se na ni neslo např. na odmítnutí celibátu, či na právu na rovnocenné výsady pro římský i cařihradský stolec, dále na odmítnutí různých předpisů pro kněze platných v Římě.

Poselství Svatého otce Františka k 32. Světovému dni nemocných 11. února 2024

- dokončení poselství papeže Františka ze str. 2

Zároveň se zármutkem sdílím těžký úděl a osamělost těch, kteří se kvůli válce a jejím tragickým následkům ocitli bez podpory a pomoci. Válka je nejstrašnější ze sociálních nemocí a nejzranitelnější lidé za ni platí tu nejvyšší cenu.

Je však třeba zdůraznit, že i v zemích, které se těší míru a disponují bohatšími zdroji, často lidé prožívají období stáří a nemoci v osamělosti, a někdy dokonce i v opuštěnosti. Tato smutná skutečnost je především důsledkem kultury individualismu, jež vyzdvihuje výkon za každou cenu a pěstuje mýtus efektivity, přičemž se stává lhostejnou, a dokonce bezohlednou, když lidé již nemají dost sil, aby s ní drželi krok. Stává se pak kulturou odhazování, v níž „lidé už nejsou považováni za prvořadou hodnotu, o kterou je třeba pečovat a chránit ji, zejména jsou-li chudí a postižení, »dosud neužiteční« - jako nenarozené děti - nebo »už k nepotřebě« - jako staří lidé“.⁽¹⁾ Tato logika bohužel prostupuje i některými politickými rozhodnutími, která nestavějí do popředí důstojnost lidské osoby a její potřeby a ne vždy upřednostňují strategie a prostředky nezbytné k tomu, aby se každému člověku zaručilo základní právo na zdraví a na přístup k péči. Opuštěnost zranitelných lidí a jejich osamělost zároveň narůstají i tím, že se péče omezuje pouze na zdravotnické služby, aniž by byly rozumně doprovázeny „terapeutickým spojenectvím“ mezi lékaři, pacienty a rodinnými příslušníky.

Je dobré si znovu vyslechnout biblické slovo „Není dobré, aby člověk byl sám!“

Bůh ho vyslovuje na samém počátku stvoření a odhaluje nám tak opravdový smysl svého plánu s lidstvem, ale zároveň i smrtící ránu hříchu, který se projevuje tak, že vyvolává podezřívání, roztržky, rozdělení, a tedy izolaci. Postihuje člověka ve všech jeho vztazích: s Bohem, se sebou samým, s druhými lidmi i se stvořením. Takováto izolace způsobuje, že ztrácíme smysl života, připravuje nás o radost z lásky a zapřičiňuje, že ve všech rozhodujících životních etapách prožíváme tísnivý pocit osamělosti.

Bratři a sestry, tou první péčí, kterou v nemoci potřebujeme, je blízkost plná soucitu a něhy. Proto péče o nemocného znamená především péči o jeho vztahy, o všechny jeho vztahy: s Bohem, s druhými lidmi - s rodinou, přáteli, zdravotnickými pracovníky -, se stvořením a se sebou samým. Je to možné? Ano, je to možné a my všichni jsme povoláni, abychom se k tomu zavázali. Podívejme se na obraz milosrdného Samaritána (srov. Lk 10,25-37), na jeho schopnost zpomalit své tempo a stát se bližním, na něhu, s níž mírní rány svého trpícího bratra.

Pamatujme na tuto ústřední pravdu svého života: přišli jsme na svět, protože nás někdo přijal, jsme stvořeni pro lásku, jsme povoláni ke společenství a bratrství. Tento rozměr našeho bytí nás posiluje zejména v dobách nemoci a křehkosti a je první formou léčby, kterou si musíme všichni společně osvojit, abychom uzdravovali nemoci společností, v níž žijeme.

Vám, kteří prožíváte nemoc, ať už přechodnou, nebo chronickou, bych rád řekl: Nestyd'te se za svou touhu po blízkosti a něžnosti! Neskrývejte ji a nikdy si nemyslete, že jste pro druhé přítěží. Stav nemoci nás všechny vybízí k tomu, abychom krotili přehnaný rytmus, v němž jsme pohrouženi, a znovu nacházeli sami sebe.

V této změně epochy, v níž žijeme, jsme zejména my křesťané povoláni k tomu, abychom si osvojili Ježíšův soucitný pohled. Pečujme o ty, kdo trpí a jsou osamoceni, možná odstrčení na okraj společnosti a odvrženi. Vzájemnou láskou, kterou nám Kristus Pán dává v modlitbě, zejména v Eucharistii, hojme rány osamělosti a izolace. Tak budeme spolupracovat na potírání kultury individualismu, lhostejnosti a odhazování a budeme napomáhat růstu kultury něhy a soucitu.

Nemocní, zranitelní a chudí jsou v srdci církve a musí být také středem naší lidské pozornosti a pastorační péče. Nezapomínejme na to! A svěřme se nejsvětější Panně Marii, Uzdravení nemocných, aby se za nás přimlouvala a pomáhala nám být tvůrci blízkosti a bratrských vztahů.

*Dáno v Římě u Sv. Jana v Lateránu
dne 10. ledna 2024*

FRANTIŠEK

Poznámky:

⁽¹⁾ FRANTIŠEK, enc. *Fratelli tutti*, č. 18, Karmelitánské nakladatelství, Praha 2021.

Liturgická čtení - dokončení ze str. 3

Evangelium - Mk 1,40-45

K Ježíšovi přišel jeden malomocný a na kolenu ho prosil:

„Chceš-li, můžeš mě očistit.“ Ježíš měl s ním soucit. Vztáhl ruku, dotkl se ho a řekl mu: „Chci, buď čistý!“

A hned od něho malomocenství odešlo a byl očistěn. Ježíš ho hned poslal pryč a přísně mu nařídil: „Ne abys

někomu o tom říkal! Ale jdi, ukaž se knězi a přines oběť za své očistění, jak to nařídil Mojžíš - jim na svědectví.“ On odešel, ale začal to horlivě rozhlášovat a tu událost rozšiřovat, takže Ježíš už nemohl veřejně vejít do města, ale zůstával venku na opuštěných místech. Přesto však chodili k němu lidé odevšad.

Ježíš svoje slovo dodrží

V 17. století v klášteře řehole Navštívení Panny Marie v Paray-le-Monial zjevil Pán Ježíš poklady svého Srdce svaté Markétě Marii Alacoque. Mladé mystičce svěřil dvanáct známých zaslíbení Božského Srdce, přičemž poslední z nich, tzv. *velké zaslíbení* se vztahuje k naší poslední hodině a přijetí svátosti jako přípravy na tuto nejdůležitější chvíli: „*V nekonečném milosrdenství mého Srdce ti slibuji, že jeho všemohoucí láska k těm, kdo přistoupí ke svatému přijímání během devíti prvních pátků měsíce, udělí milost pokání před smrtí, takže nezemrou bez mé milosti a bez svátosti, a moje Srdce jim bude bezpečným útočištěm v hodině jejich smrti.*“ Aby Ježíš potvrdil pravdivost svých slov a takového velkého zaslíbení, ve své prozřetelnosti někdy připraví ty nejneobvyklejší okolnosti, což mohou velmi dobře dosvědčit mnozí kněží konkrétními příklady z pastorace. Něco podobného se přihodilo P. Josafatovi, který působí na Slovensku v rožňavské diecézi.

„V roce 2016 jsem ve své nové farnosti Ratkovská Lehota blíž poznal Emila a Marii Demianovy, starší manželský pár. Emil byl učitelem v důchodě a spolu se svojí manželkou věrně vykonávali pobožnost devíti prvních pátků podle příslibů Božského Srdce. Chodil jsem k nim tedy více než dva roky každý první pátek

v měsíci. Pokaždé se vyzpovídali, přijali svaté přijímání a jednou za rok i svátost pomazání nemocných. Pochopitelně, postupem času jsme se u šálku čaje lépe poznali, a tak jsem se dozvěděl, že Emil byl již od mládí vášnivým včelařem. Velice rád jsem se s ním na toto téma bavil, jelikož v té době jsem také já právě začínal včelařit, a jeho bohaté, dlouholeté zkušenosti mě povzbuzovaly. Rovněž mě napadlo, že zisk z prodeje medu by se nakonec mohl hodit i v pastoraci. A tak jsem byl, ještě nic netuše, začátkem července 2018 ve farní zahradě právě při medobraní, oblečen ve včelařském obleku, s ochranným kloboukem a rukavicemi, když kolem profrčela záchranka. »Emil Demian je na tom zle. Berou ho do nemocnice,« urychleně mi vysvětlila jedna sousedka. Ihned jsem bez zaváhání běžel do kostela, vzal posvěcený olej a Nejsvětější svátost a už jsem také stál – v kompletním včelařském »mundúru« – u svého umírajícího kamaráda. Devětatosmdesátiletý Emil mě v této výstroji poznal, až když jsem ho ujistil, že jsem to já, páter Josafat, jeho farář. S vděčností a odevzdaně – tak jako každý první pátek – se vyzpovídával, přijal pomazání nemocných a svaté přijímání. Několik dní poté, 6. července, v nemocnici klidně a beze strachu odevzdal svoji duši Pánu. Ten

P. Josafat při pravidelné včelařské prohlídce

den byl právě první pátek! Po jeho smrti jsem nadále navštěvoval Marii a pokračoval jsem tedy v »této svaté tradici«. Skutečně je důležité pravidelně přistupovat ke svátostem, aby byla duše člověka v pokoji a důvěře připravena na odchod a aby člověk neměl strach z příchodu kněze v okamžiku, kdy ho právě nejvíce potřebuje.“

*Z Vtazstvo Srdca 144/2022
přeložil a upravil -dd-*

Příprava na odchod do nebe

Během svého pobytu v Irsku měla sestra Simone (z Rodiny Panny Marie) z Tyrolska v roce 2011 pozoruhodný zážitek v souvislosti se svátostí pomazání nemocných. I s odstupem času si jasně vzpomíná, jak na ni tato příhoda zapůsobila a jak v ní utvrdila vědomí velké hodnoty této svátosti.

„I po deseti letech zůstává tato událost pro mne nezapomenutelná, protože až díky ní jsem si mnohem hlouběji uvědomila silný účinek pomazání nemocných a poznala v něm skutečný poklad církve. V té době jsme se s jednou spolusestrou staraly o dva starší kněze, rodné bratry, kteří si ve své irské domovině, v idylickém

hrabství Waterford, postavili malý domeček, kde prožívali svá důchodcovská léta. Otec Larry (91letý) byl dvacet let misionářem v Africe a pak ve Spojených státech amerických. Otec Michael (84letý) působil v pastoraci v Denveru v Coloradu v USA, kde oba v devadesátých letech poznali i naše společenství. Hluboké přátelství nás od té doby spojovalo především s otcem Larrym. Boží prozřetelnost zařídila také to, že jsme tyto dva kněze mohly provázet i v posledních letech jejich života.

Otec Larry, se svým typickým irským smyslem pro humor, na smrt vůbec nepomyslel. Měl rád život. Až během jednoho

obyčejného listopadového dne roku 2011 se stala ona nezapomenutelná událost. Se sestrou Annou Marií jsme právě umývaly nádobí po snídani, otec Larry se odebral do svého pokoje a otec Michael se v obýváku modlil breviář. Najednou jsme zaslechly hlasité klepání a otce Larryho jsme našly na smrt bledého ležet v posteli. Bolela ho levá strana těla, zejména levá ruka. Podezření na infarkt! Když přišel lékař mající pohotovost, my jsme mohly jen konstatovat, jak chudák stále víc a více bledl ve tváři, jako umírající člověk. Velmi jsme se bály. Otec Michael, který zachytil naše rozrušení, vstoupil do místnosti. Trpěl demencí – někdy byl na tom lépe, někdy hůře, ale v této chvíli velmi jasně a duchapřítomně řekl: »Mohu Larrymu

udělit pomazání nemocných.« A hned přinesl posvěcené oleje. Pak se stal zázrak! Když svému bledému, ba až popelavému umírajícímu bratrovi udělal olejem kří-

žek na čelo a na hřbet jeho pomazaných kněžských rukou a současně pevným hlasem z paměti vyřkl předepsaná slova, obličej otce Larryho okamžitě nabral svěží

barvu, jeho tváře jemně zčervenaly a jeho dech se zklidnil. Nemohla jsem tomu uvěřit, hluboce mě to zasáhlo. Dokonce i ošetřující lékař v nemocnici byl později překvapen, že 91letý muž mohl přežít takový těžký infarkt. Až později jsem si uvědomila, že pomazání nemocných otci Larrymu sice »nevykouzilo« nazpět jeho zdraví, ale očividně mu poskytlo přesně tolik času, který ještě potřeboval, aby se vědomě připravil na svatou smrt. Po několika měsících, 11. března 2012, se otec Larry skutečně dočkal krásného návratu domů, když si ho Ježíš vzal do věčného štěstí, zatímco jsme zpívaly jeho oblíbenou mariánskou píseň, jež je zároveň zasvěcením Panně Marii.“

Zleva: Sestra Edel Mary, P. Michael, P. Larry, sestra Simone

Z *Vířazstvo Srdca* 144/2022
přeložil a upravil dd-

Česká biskupská konference k deklaraci *Fiducia supplicans*

Biskupové Čech, Moravy a Slezska v rámci svého 138. plenárního zasedání schválili společné pastorační vyjádření k deklaraci Dikasteria pro nauku víry *Fiducia Supplicans*. Jeho plné znění otiskujeme zde:

PASTORAČNÍ VYJÁDŘENÍ ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERENCE K DEKLARACI FIDUCIA SUPPLICANS

Dikasterium pro nauku víry vydalo 18. prosince 2023 dokument *Fiducia supplicans* (FS), který za jistých okolností umožňuje udělovat pastorační požehnání, nikoli tedy svátostné nebo liturgické, osobám, které žijí v neregulérních partnerských vztazích.

Dokument se opírá o pravdu, že požehnání je „chválou Boha a prosbou o jeho dary“ (KKC 1671). Současně připomíná slova papeže Františka, že Kristus „je požehnáním pro celé lidstvo, požehnáním, které nás všechny spasilo. On je věčné Slovo, kterým nás Otec požehnal, »když jsme ještě byli hříšníky« (Řím 5,8)“ (FS 1).

Dokument současně jasně říká, že „jsou nepřijatelné obřady a modlitby, které by mohly vyvolat zmatek mezi tím, co je pro manželství konstitutivní, a tím, co je s ním v rozporu“ (FS 4). Manželství je v dokumentu definováno jako „výlučný, trvalý a nerozlučitelný svazek mezi mužem a ženou, přirozeně otevřený plazení dětí“ a současně je zde zdůrazněno, že učení církve v tomto bodě zůstává pevné.

Protože však mezi naukou a pastorační nemůže být věčný, nebo dokonce prag-

matický protiklad, neboť Kristus sám je současně učitelem a pastýřem, je třeba mít na zřeteli, aby toto požehnání nenavozovalo ani zdání toho, že neregulérní partnerské vztahy odpovídají učení církve, a tedy Boží vůli. Následující pastorační pokyny mají proto především za úkol předejít tomu, aby některé body obsažené v deklaraci působily v Božím lidu zmatek, neklid a pochybnosti.

Ten, kdo žehná lidem žijícím v neregulérních partnerských vztazích, by tedy měl mít na zřeteli následující:

- Smyslem pastoračních požehnání je snaha o spásu každého člověka, což je posláním a cílem církve.

- Před udělením požehnání musí žehnající pravdivě a úplně informovat o smyslu tohoto požehnání, jímž je prosba o vše dobré a o posilu k životu podle Boží vůle a zároveň prosba o osvobození ode všeho, co je v rozporu s evangeliem.

- Požehnání se uděluje osobám, a to tak, aby se předešlo i zdání, že jde o schválení, legalizaci nebo postavení tohoto požehnání na úroveň svátostného manželství.

- Toto požehnání není liturgickým požehnáním, a proto se neuděluje v rámci liturgie ani v liturgickém oděvu. Současně se neuděluje před oltářem nebo na důležitém místě v posvátné budově. Nemůže být součástí civilního sňatku (FS 39).

- Požehnání má být stručné, krátké, jednoduché, tedy formou jednoduché modlitby a může být zakončené znamením kříže nad každou z osob.

- V případě, že žadatelé o požehnání nejsou srozuměni s výše uvedeným smyslem požehnání, ať jim požehnání není uděleno. Žehnající necht zahrne tyto osoby do svých modliteb.

Máme naději, že tento otevřený a laskavý přístup církve pomůže mnoha lidem k tomu, aby hlouběji přemýšleli nad svou situací a dospěli k rozhodnutí nově vykročit do života po cestách, které jsou v souladu se zásadami evangelia.

V Praze dne 24. ledna 2024
Biskupové Čech, Moravy a Slezska

Zdroj: www.cirkev.cz

„Krásná Paní“ z Laus – první mariánské zjevení v Evropě

*Výjimečnost událostí, jež probíhaly v Laus, je dána mj. i jejich velkým časovým rozpětím.
„Krásná Paní“, jak ji Benedikta titulovala, se jí totiž zjevovala 54 let.*

V minulosti potvrdil Apoštolský stolec oficiálně několik desítek zjevení Nejsvětější Panny Marie, která se udála na celém světě. K nejznámějším patří ta v Lurdech, ve Fatimě, v Guadalupe, ve rwandském Kibeho či v japonské Akitě. Mezi místa, která si Panna Maria zvláštním způsobem vyvolila, patří též Laus [čte se Lo – pozn. redakce], menší obec ležící na jihu francouzských Alp, v níž se v polovině 17. století poprvé zjevila prosté pasačce – Benediktě Rencurelové. Benediktin příběh, jakož i slova vyřčená k ní Pannou Marií přetrvaly do našich dní, a to díky tzv. *Rukopisům z Laus*, což jsou zápisky čtyř lidí, kteří Benediktu osobně znali a denně s ní byli ve styku. Samotná Benedikta neuměla ani číst, ani psát.

Výjimečnost událostí, jež probíhaly v Laus, je dána mj. i jejich velkým časovým rozpětím. „Krásná Paní“, jak ji Benedikta titulovala, se jí totiž zjevovala 54 let.

Začátek těchto událostí se datuje do doby, kdy ve Francii vládl král Ludvík XIV. Tehdy přišla v roce 1647 v malé

visce na jihu Alp na svět Benedikta Rencurelová. Navzdory všudypřítomné bídě a trpkým životním zkušenostem nacházela její hluboce věřící rodina útěchu v modlitbě. Benedikta nikdy nechodila do školy. Tato prostá dívka plná života se starala o jiné děti a udržovala přátelské styky se svými sousedy. V sedmi letech jí zemřel otec a ona navíc musela začít pást ovce. Tehdy poprosila matku o svůj první růženec. Od té doby trávila malá pasačka prakticky celý svůj čas na úbočích hor.

Na jedno místo vodila ovce obzvlášť ráda. Bylo to Údolí pecí, které svůj název oddrželo od četných skalních pecí, které se v něm nacházely a ve kterých místní obyvatelé pálili sádru používanou na stavbu domů. Nad potokem tam objevila menší jeskyňku, do níž se uchýlovala k modlitbě. Když do jeskyňky vstoupila jednoho květnového rána roku 1664, spatřila náhle krásnou Paní s neobyčejně okouzlicím dítětem v náruči. Benedikta se neznámé zeptala, co v těchto končinách dělá a zda sem přišla, aby od místních nakoupila sádru. Poté jí ve své dětské prostotě

nabídla, že se s ní rozdělí o svůj chléb, pokud by byla „Krásná Paní“ ochotná s ní pojít. Neznámá žena neřekla nic, zato se však usmála. Nějakou chvíli ještě setrvala v Benediktině blízkosti, načež uchopila dítě do náruče a zmizela v jeskyni. Podle *Rukopisů z Laus* měla Benedikta možnost prožívat podobná setkání denně po dobu dalších čtyř měsíců. Krásná Paní zpravidla mlčela, nicméně byly i dny, v nichž s Benediktou rozmlouvala, jako např. tehdy, když ji učila Loretánskou litanii. Jindy zase hlídala ovce místo pasačky, aby ta mohla jít do vesnice a účastnit se mše svaté.

Krásná Paní se k Benediktě měla jako matka, jejich každodenní setkávání se pro dívku stalo zdrojem obrovské radosti. Pod jejich vlivem se začala povážlivě měnit, což neuniklo obyvatelům vesnice, kteří se vizionářky dotazovali na podrobnosti jejich neobyčejných schůzek. V důsledku toho se po okolí roznesla zvěst o Benediktiných prožitcích. Nakonec se dostaly až do Avançonu, městečka na druhém konci údolí. Tamní soudce François Grimaud, později jeden ze čtyř autorů *Rukopisů z Laus*, se začal o události v Údolí pecí živě zajímat a rozhodl se osobně tam zajet a vše prozkoumat. Přijel tedy do Laus a při dlouhé debatě s Benediktou ho okamžitě zaujala ryzost a nestrojená radost mladé pasačky. Uvěřil, že mluví pravdu, a vybídl ji k časté modlitbě a přebývání ve stavu milosti, aby mohla i nadále těžit z náklonnosti „Krásné Paní“.

Jsem Maria, Matka Ježíšova

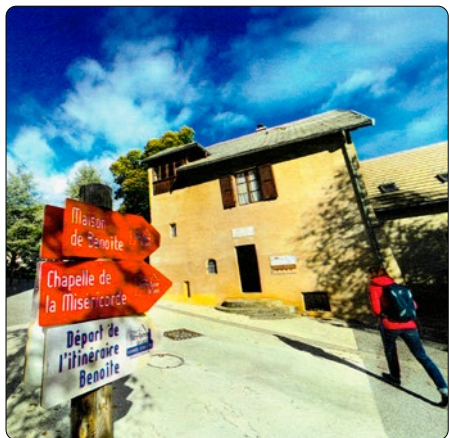
Nedlouho poté (na konci srpna) navštívila Benedikta místního faráře se vzkazem: „Paní prosí, aby se do Údolí pecí konalo procesí a aby se modlilo loretánskou litanii.“ Farář proti tomu neměl žádné námítky, a tak se 29. srpna celá vesnice vydala na procesí k místu, na němž se obvykle Krásná Paní zjevovala. Účastnil se ho také soudce Grimaud. Benedikta mu řekla, že se již Krásná Paní zjevila před jeskyní a že se na něj usmívá. Po chvíli

Pindreau, jedno z míst zjevení

se soudce na Benediktu obrátil s tím, aby se jí zeptala, jak se jmenuje. Benedikta ho poslechla a v odpovědi uslyšela tato slova: „Jsem Maria, Matka Ježíšova. Odteď mě na tomto místě na nějaký čas neuvídejte.“

Pro Benediktu to představovalo smutnou změnu, vždyť během uplynulých čtyř měsíců vidávala Pannu Marii denně. Přestala proto vodit ovce do Údolí pecí a zaháněla je na břeh řeky. Měsíc nato, 29. září, spatřila náhle na hoře Pindreau na druhé straně potoka oslnivé světlo, což bezpečně rozeznala jako opětovný příchod Krásné Paní. Vmžiku byla na druhém břehu a začala se šplhat

Dům, v němž Benedikta bydlela

po svahu až k Mariiným nohám. Matka Boží ukázala na nedaleký Laus a vyzvala Benediktu, aby šla do vesnice a nechala se líbeznou vůní přivést k malé kapličce. Na tomto místě se s ní měla dívka od toho dne často setkávat.

Benedikta procházela spěšně celou osadou a hledala zmiňovanou kapličku. Obcházel dům za domem a snažila se ucítit nějakou zvláštní vůni. Až v jednom hustém křoví objevila malý opuštěný objekt se stříškou. Jak se ukázalo, šlo o kapličku zasvěcenou Panně Marii Dobrého Setkání. Skrze pootevřené dveře ucítila Benedikta vznášející se rajsskou vůni a vstoupila dovnitř. Záhy padla na kolena, poněvadž před ní na začouzeném oltáři stála usmívající se Matka Boží a vztahovala k ní ruce.

„Tato kaple je moc špinavá a nuzná, má Paní,“ řekla Benedikta. „Mohla bych ti pod nohy dát svou zástěru?“

„Neboj se,“ odpověděla Maria, „brzy tady nebude chybět vůbec nic, ani ubru-

Malá kaplička, kterou Benedikta v Laus objevila, byla kompletně zachována a umístěna uprostřed baziliky

sy, ani svíce, ani výzdoba. Vybrala jsem toto místo k obrácení duší. Požádala jsem o ně svého Syna pro obrácení hříšníků a on mi je dal.“

Od tohoto dne se Benedikta až do konce roku vracela denně do kapličky, aby rozprávěla s nebeskou Královnou. Těchto pár měsíců se ukázalo být mimořádně důležitým obdobím v jejím životě, jelikož Krásná Paní ji celý ten čas učila, jak se vytrvale modlit za hříšníky. Dovolila jí porozumět stavu jejich duší, mimo jiné i obavám a studu, které jim tak často zabraňují v návratu k Ježíšovi. Zároveň jí přiblížila nezměrné milosrdenství Boží, jež touží odpustit každému hříšníkovi. Takto se Benedikta pod Mariiným dohledem připravila ke svému nejdůležitějšímu

Jediný Benediktin obraz namalovaný za jejího života. Jeho autor byl uzdraven na přimluvu Panny Marie.

poslání. Z Laus se pak zanedlouho mělo stát „Útočiště hříšníků“.

Milosti Matky Boží

Netrvalo dlouho a zvěst o milostech, jež Panna Maria udílí mladé pasačce, obletěla okolní vsi a městečka. Již začátkem jara 1665 se u kapličky v Laus srocovaly zástupy ze všech možných stran. Počet zázraků a fyzických i duchovních uzdravení, které se zde od té doby udály, je ohromující. Co je důležité, uzdravení těla šlo nejčastěji ruku v ruce s uzdravením srdce, aby to, co je viditelné, vyjevilo to, co je lidskému zraku neviditelné. Přišedší sem věřící pociťovali nesmírnou touhu po návratu k Bohu a po zpovědi.

Na základě Mariina přání byl v Laus vystavěn kostel, do něž by se vešly stále početnější skupiny poutníků. Jak šel čas, věhlas nově zbudovaného chrámu zasvěceného Panně Marii vzrůstal. Malá kaplička, kterou Benedikta v Laus objevila, zůstala kompletně zachována uprostřed baziliky vyprojektované tak, že kaplička přetrvala dodnes. Podle dalšího Mariina přání mělo být v kostele přítmi, aby tak byli poutníci podněcováni k lítosti a ke svaté zpovědi. Jak Matka Boží předslala, mnoho uzdravení se uskutečnilo díky použití oleje z lampy přechovávané v kapličce. Tento olej, jak bylo zaznamenáno, dokáže pomoci dokonce i nemocným zůstávajícím ve svých domovech. To, co je v Laus nejvíce nezvyklé, je horlivost poutníků, kteří sem přicházejí kvůli zpovědi a svatému přijímání. Jeden z kněží poznamenal, že přistupují ke svátostem „s kromobyčejně hořícím srdcem a nevídanou horlivostí“. Nepochybně je to též výsledek Benediktiny starostlivosti a modliteb na tento úmysl.

Benediktino povolání

Po dostavění kostela se Benedikta rozhodla vstoupit do III. řádu sv. Dominika, čímž sice byla v řádu, nicméně současně i ve světě. Díky tomu, že začala na hlavě nosit malý závoj coby znamení své příslušnosti Bohu Otcí, ji všichni nazývali sestra Benedikta. Vizionářka žila v Laus v bídných podmínkách v domku stojícím nedaleko kostela. Občas chodila pracovat na pole, avšak většinu svého času věnovala modlitbám za hříšníky. Jejich obrácení bylo Benediktinou největší starostí,

proto velkou část svého odříkání obětovala právě na tento úmysl. Den co den jí Krásná Paní v tomto jejím důležitém poslání dodávala síly. Nade vše důležitou součástí tohoto poslání byla služba věřícím přicházejícím do Laus prostřednictvím daru nahlížení do svědomí. Benedikta dokázala vyvolávat fakta z jejich minulosti a současně je povzbuzovala k lítosti tak vlídně a s takovou láskou, že zakoušeli velice silné pohnutí. Věděla též, jakým způsobem napomenout ty, kteří při plném vědomí páchali těžké hříchy. Díky tomuto jejímu výjimečnému daru pronikání do tajemství lidských srdcí se obrátilo obrovské množství lidí.

Toto vše se bez jakékoli pochybnosti nelíbilo satanovi, který na Benediktu útočil a stíhal ji všemožnými trápeními. Podobně jako sv. Jan Maria Vianney, farář arský, slyšávala Benedikta v noci smích i hrozby, silné tlučení na dveře nebo vnímala třesoucí se zdi. Díky modlitbě a postu vizionářka nepodlehla pochybnostem. Vděčila za to i pomoci andělů, s nimiž ji vázalo silné přátelské pouto.

Dne 15. srpna 1678 vzala Panna Maria Benediktu – ve snaze povzbudit ji v jejím nelehkém poslání – do nebe a ukázala jí ráj. Následující roky byly pro mystičku těžkým obdobím izolace a různých pronásledování, přičemž by nic z toho ne-

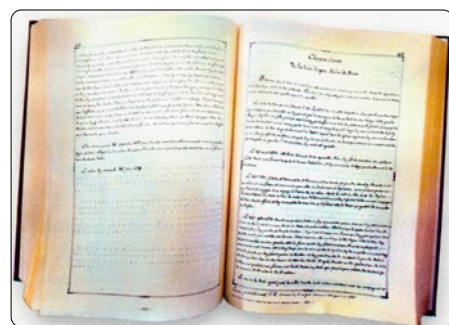

Vyobrazení okamžiku Benediktiny smrti

mohla v žádném případě snést, kdyby nebylo výrazné pomoci z nebe. Čím více jí ďábel pokoušel, tím těsněji stáli andělé po jejím boku. Tak jako jedné noci v roce 1701, kdy ji satan přenesl na vrcholek hory a kdy ve tmě ztracená Benedikta mohla spoléhat jen na andělovu pomoc. Ten ji s pochodní v ruce dovedl zpět domů.

Jednou se Benedikta vypravila do Avançonu a zastavila se ke krátké modlitbě před křížem stojícím u cesty. Náhle se jí zjevil sám Ježíš Kristus ve chvílích svého umučení. Od onoho dne zakoušela Benedikta celých 15 let každý pátek na svém těle utrpení Páně. Během těch let ještě více přibýlo milostí dopadajících na poutníky do Laus. Přicházeli sem ze stále nových a nových lokalit, docházelo ke stovkám uzdravení a obrácení.

Několik let před svou smrtí se Benedikta dočkala příchodu řeholnic do Laus, které se měly naplno věnovat poutníkům. Mystička zemřela 28. prosince 1718, obklopena mnoha kněžími prosícími ji o požehnání. Anděl dal Benediktě na vědomí, že „Laus je Božím dílem, které ani člověk, ani ďábel přes všechnu svou ničemnost a zlobu nebude s to zničit, dílem, které přetrvá až do konce světa, bude se stále rozvíjet a přinášet všude znamenité ovoce“. Je to pravda: postupem času se zájem poutníků o Laus stále zvyšoval. Papež Lev XIII. obdaril kostel titulem bazilika minor. Učinil tak u příležitosti 40. výročí korunovace sochy Panny Marie z Laus, k níž došlo v roce 1855.

Rukopisy z Laus

Dne 4. května 2008 zde proběhla výjimečná slavnost za přítomnosti papežského nuncia, řady kardinálů, biskupů a kněží z celého světa. Biskup diecéze Gap-Embrun tehdy vykonal akt, jímž církev svatá oficiálně uznala zjevení v Laus za pravá.

V současnosti do Laus přijíždí ročně na 120 000 poutníků, aby uviděli dům, v němž sestra Benedikta žila, zamířili do Údolí pecí, na horu Pindreau, případně ke kříži na cestě do Avançonu či do Průsmyku andělů. Především tam však přijíždějí kvůli tomu, aby se pomodlili v kapli Dobrého Setkání v lůně baziliky – tam, kde Panna Maria, Útočiště hříšníků, čeká na všechny své děti, aby jim odhalila, pakliže upřímně touží změnit svůj život, nepřeberné poklady Ježíšovy lásky a dobrotu jeho milosrdného Srdce.

*Z Trwajcie w miłości 1/2023
přeložil -lr
(Redakčně upraveno)*

Poutní místo Panny Marie v Laus

Heřman Josef (18)

U Tuskula došlo k těžkému boji mezi Římany a císařem. Dlouhou dobu to vypadalo, že zvíťezí Římané. Pak Rainald z Dasselu uchoopil do ruky korouhev s obrazem svatého Petra a vtrhl se třemi sty německými rytíři tak náhle do řad protivníka, že se ulekli a dali se na útěk. Město Řím bylo pro císaře otevřeno. Císař se svým kancléřem slavnostně vtáhli do města, aby vzdoropapeže Paschala nechali slavnostně korunovat u svatého Petra na papeže. Císař a kancléř byli na nejvyšším vrcholu pozemské moci.

„Arcibiskup je statečný!“ mýnil Konrád v Mariengartenu. „S korouhví vyrazit na nepřítele, to chce celého muže!“

Ale Heřman mu neodpověděl. V jeho očích bylo vidět smutek. Potom šel do klášterního kostela, aby se před obrazem Madony modlil za arcibiskupa.

Bylo den před svátkem Nanebevzetí Panny Marie, léta Páně 1167. Heřman opět klečel před Madonou. Hodiny a hodiny setrval ve vroucné modlitbě. Konrád, který ho chtěl zavolat k jakési práci, se toho ani neodvážil, tak vážný byl obličej modlíciho se Heřmana. Až do setmění klečel Heřman před obrazem Matky Boží. Až tehdy, když zazněly zvony velkého svátku, vstal a vyšel z kostela. Na jeho obličej bylo vidět, že má velkou radost. Maria vyslyšela své dítě.

V tutéž dobu, v předvečer svátku Nanebevzetí Panny Marie, ležel Rainald z Dasselu na smrtelné posteli. Boží ruka na něj dopadla právě tehdy, když byl na vrcholu pozemské slávy. Mor obchází císařským táborem. Skolí dvacet pět tisíc mužů a jedním z prvních je právě arcibiskup Rainald.

Hořce zaboří arcibiskup svůj obličej do polštáře.

„Bože, jak jsi tvrdý!“ nařikají jeho rty.

„Bůh je spravedlivý!“ oponuje mu mnich, který v černém hábitu stojí vedle umírajícího.

„Těžce jste se provinil proti němu i proti jeho příkázáním. Vnesl jste rozdělení do jeho církve. Odvážil jste se postavit hráz proti Boží záplavě. Bůh ji zbořil, jako by byla z písku. Nyní se na vás valí vlna Božího hněvu!“

„Bůh zbořil hráz!“ šeptá namáhavě kancléř. Po chvíli se zeptá zlomeným hlasem: „Kde je císař?“

„Císař uprchl před Božím trestem,“ odpovídá mnich vážně.

„Uprchl, císař uprchl!“ těžce vyslovuje Rainald z Dasselu. „Nechal mě tu samotného! A kde je Paschalis, kterého jsme dosadili na Petrův stolec?“

„Kardinál Quido z Cremony, kterého nazýváte papežem Paschalem III., který ale není pravým papežem, ten také uprchl!“ odpovídá mnich bez slitování.

„I ten utekl!“ zlobí se kancléř. Pak se dá do smíchu, tak tvrdého a nelidského. „Všichni utekli, všechno je u konce! Hahaha!“

„Nejste úplně opuštěn, Rainalde!“ říká klidně mnich. „Boží milost stojí vedle vás a čeká. Vzpomínejte, kancléři. Prokázal jste někdy někomu chudému dobro? Dal jste někdy žebrákovi almužnu? Zastal jste se vdovy? Možná, že teď mají sepnuté ruce a modlí se za vás. U Boha mnoho znamená modlitba těchto lidí!“

„Žebráci, chudí, vdovy, ach, lidé!“ směje se kancléř. „Co mi může tahle verbež! Že se budou za mě modlit? Spíš mě budou proklínat. Vy mě nemusíte učit, jací jsou lidé, mnichu! Lidi! Hahaha!“ Opět je slyšet bezcitný smích z pokoje umírajícího. V zoufalství zaboří obličej do polštáře.

Najednou mu před očima proběhla vzpomínka. Kolik pak to už je let? Tehdy před ním stálo dítě, chlapec. Ano, přišel tehdy kvůli tomu oslovi. Ten přece sliboval, že se bude za arcibiskupa modlit!

Nemocný se uklidnil. Přes zkřivený obličej přeběhl stín radosti.

„Možná máte pravdu, mnichu,“ vydechl skoro neslyšně. „Možná se za mne někdo modlí.“ Zase je ticho. Arcibiskup jako by naslouchal velice vzdálenému hlasu. „Ano, tak to bude. Jeden člověk se za mne modlí!“

„Můžete se smířit s Bohem!“ řekl přísně mnich.

„Ano, chtěl bych se smířit!“ křičí teď kancléř. „Smíření, smíření...“

Je to, jako by naslouchal krásnému zvuku toho slova. „Smíření s Bohem a s Alexandrem..., papežem. Pojď, vyslechni moji vyznání, mnichu!“

Umírající, který pocítil Boží spravedlnost, teď pocítil i jeho milosrdenství. Slovo kněze rozhřešuje od viny a zbavuje klatby. Pak přijme v nehlubší zbožnosti Tělo Kristovo jako posilu na cestu. Svátost umírajících nechává svou pečeť na zmučených smyslech.

Jakoby z velké dálky slyší Rainald z Dasselu slova kněze, který se modlí poslední modlitby. Biskup vidí, jak odkudsi přichází jasné světlo a blíží se k němu. V jasnu poznává oděv naší milé Matky, která přišla, aby jednomu nepokojnému srdci přinesla pokoj.

O pár měsíců později bylo kancléřovo tělo přeneseno do Kolína. V mariánské kapli dómu našel poslední odpočinek pod oltářem s prastarým obrazem Panny Marie.

O ZLODUŠÍCH, PROMĚNÁCH A HRNCÍCH KRUPICE

Ten starý pastýř z Mariengartenu se jmenoval Ludger. Byl to tichý, do svého nitra zaměřený muž, který toho mnoho nenamluvil, ačkoliv jeho rty se bez ustání pohybovaly, i když s ním nikdo nebyl.

Jednou večer seděl Ludger s Beowulfem, svým psem, před klášterní bránou a hleděl do přibývající tmy. Jeho oči byly hrůzyplně vytřeštěné a jeho rty šeptaly něco nesrozumitelného.

„Co je s vámi, Ludgere?“ zeptal se jasný chlapecký hlas.

„Ach, to jsi ty, Heřmane!“ zašeptal pastýř. Pak pevně chytl ruku chlapce a ukázal druhou do tmy. „Ty nic nevidíš? Tam, tam! Teď je to tam zase. Blíží se to sem z bažiny!“

„Nic nevidím, vůbec nic!“ odpověděl Heřman.

„Ale přece tam něco je!“ přesvědčoval pastýř. „Nevidíš tam to šedé, co vychází ze země a jde k nám?“

„To je přece mlha, která stoupá z bažin,“ vysvětloval Heřman.

„Mlha! Mlha!“ bručel stařec. „Tak ty to nazýváš mlhou. Myslíš, že je to něco jako šátek nebo kámen, něco bez života: Ne, ne! To je něco jiného! Znáš ten tvrdý fríský zákon? Žena, která opustí svého muže, je muž z příbuzenstva hozena do močálů, kde musí umřít v hanbě. Je jich tam už hodně. A to, co v noci vystupuje z močálů, ty nazýváš mlhou? Jako kdyby

to nic nebylo. Ale to je něco úplně jiného! To jsou duchové žen, které byly utopeny v bažinách. Za světlých nocí vystupují z bahnitého hrobu, bloudí po zemi a oplakávají ztracenou čest. Tam – napni uši – copak neslyšíš ten nářek?“

„To je vítr, který hvízdá mezi jedlemi!“ ujišťoval Heřman.

„Vít, vítr, to zase říkáš tak, jako kdyby to bylo něco bez života! Ne! Všechno je plné života! Číhá to ve tmě, v jedlích, přes vřesoviště vane život, jde ti po krku, po srdci.“

„Máš pravdu, Ludgere. Všechno okolo je život,“ odpovídá klášterní žák. „Všechno je plné života, protože to pochází od Boha, je to plné Boha. Proto je vše dobré, život, protože je od Boha.“

„Bůh, Bůh?“ řekl stařec přemýšlivě. „Ano, Bůh je tady. Je v kostele a nad hvězdami, tam v nebi. Ale tady dole, na zemi, jsou zlí duchové, noční můry, bílé paní. Nevidíš, jak se to k nám blíží, to šedivé z bažiny? Podívej se, i pes začíná být neklidný. I on to cítí.“

„Pes má blechy!“ zasmál se Heřman. „Pastýři, vy nosíte svaté jméno. Jmenujete se po velkém světcí Ludgerovi, který byl misionářem ve Westfálsku. Ale vy jste ještě pohan!“

„Byl jsem pokřtěn už jako dítě!“ bránil se pastýř.

„Ano, ale starý pohanský strach vám zůstal. Vidíte život v přírodě, ale ve všem živém vidíte zlo, zlé duchy, nebezpečí, něco strašidelného. Vidíte strašidla tam, kde byste měl vidět Boží ruku. Ano, vše je plné života, ale život pochází od Boha, proto je svět čistý a dobrý!“

„Život je čistý a dobrý,“ mumlal si nevěříčně stařec a pokyvoval hlavou.

„Ale poslyš,“ řekl potom spěšně, „noční můry určitě existují. Často jsem je cítil, když slídily v mé komoře. Stiskly moje srdce, takže jsem křičel strachem. Ty ano, ty určitě jsou!“

„To jste určitě před spaním snědl moc pohankových koláčů!“ smál se Heřman. „Nejsou žádné noční můry, je jen žena světla, Matka Maria. K ní byste se měl utíkat, Ludgere. Ona vám odstraní ze srdce všechno, co vás tíží. Já jsem to už stokrát zažil. Podívejte se, Ludgere! V tom je ten rozdíl. Pohanství je tma, ve tmě žijí zlí duchové, aby vám ubližovali. V našem kostele je světlo, Bohu a jeho svatým zapaluje-

me tisíce svíci. Ze světla svatých a lesku Boha nám přichází útěcha a pokoj.“

„Pokoj a útěcha,“ opakoval si stařec.

„Jděte k Marii, pastýři Ludgere,“ vybídl ho ještě jednou Heřman. Sám pak šel do klášterního kostela, kam ho právě volal zvon ke kompletáři. Při Salve Regina se mu zdálo, jako by celá fríská země, jejíž lesy, bažiny i srdce jsou dosud plné pohanství, prosila Matku života o světlo a pokoj.

Pastýř se s jedním Zdrávasem uložil do sena.

Heřman se v posledních letech stal vážným a tišším. I když jeho život doprovázelo štěstí, byl jiný než jeho vrstevníci, z nichž jen někteří mohli poznat hloubku jeho srdce, naplněného Bohem. Heřman hleděl do života mnohem hlouběji a vše svým osobitým způsobem vážil na neomylných Božích vahách.

Jednoho dne četli žáci jednu z Metamorfóz římského básníka Ovidia.

„Ten starý Ovidius Naso mi jde se svými směšnými historkami na nervy!“ šeptal Konrád, který seděl vedle Heřmana, tajně svému sousedovi. „Dostávám křeče v břiše z těch jeho latinských »tasemnic«.“

„To přece nic není!“ šeptal Heřman. „Ale co to všechno váží před Bohem?“

„Co si tady spolu povídáte?“ ptal se magistr Fridolín, který právě přišel.

„Otče magistře, co váží jedna metamorfóza před Bohem?“ zeptal se Heřman, který vstal a vážně se podíval na svého učitele.

„Před Bohem?“ ptal se zmateně Fridolín.

„Ano, před Bohem!“ odpověděl pevně Heřman. „Nevím, proč my v klášterní škole čteme knihy pohanských spisovatelů. Pak máme odpoledne málo času, abychom čerpali z bohatství Písma a církevních Otců.“

Pater Fridolín se podíval na Heřmana tím smutným pohledem, který zná jen učitel starých jazyků, když jeho žáci neprojevují žádný smysl pro klasické múzy.

„Divím se ti, Heřmane!“ potřásl Fridolín hlavou. „Nelíbí se ti ty krásné verše? Kláštery byly vždy středisky klasického vzdělání. Naši mniši opisovali knihy, jinak by už byly dávno ztraceny.“

„Mohli dělat něco rozumnějšího!“ zamručel Konrád.

„Církev má široké srdce!“ pokračoval magistr. „Jako Židé při odchodu z Egypta

ta s sebou vzali zlaté a stříbrné nádoby – říká svatý Augustin – tak přijímáme my křesťané z knih římských básníků také zlato a stříbro, abychom je správným způsobem použili ke zvěstování evangelia. Pohanský obsah, pověry těchto básní nám dnes nemohou uškodit, ale jejich krása nás může stále těšit. A pravá krása je vždy cestou k Bohu!“

Heřman se znovu usadil na místo a přemýšlel. Na to, co mu říkal magistr, nemohl nic namítnout. Ale připadalo mu, že by nepotřeboval takovou okliku, aby se dostal k Bohu.

„Zvláštní žák je ten Heřman!“ stěžoval si magistr po vyučování opatovi. Ale Fridrich mu jen řekl: „Ano, je zvláštní. Ale je možné, že má pravdu. Možná je náš pohled málo nasměrovaný k věčné kráse. Jedno je jisté: Heřman vidí víc než my všichni. Pozoroval jste ho někdy při modlitbě?“

„Ano, připadal mi, jako by vůbec nebyl na této zemi,“ odpověděl pater Fridolín.

„Je dítětem milosti,“ řekl opat Fridrich a jeho hlas se chvěl bázní před tajemstvím.

Zamyšlen opustil magistr opata. Jeho duše bojovala mezi úctou k tajemství svého omilostněného žáka a mezi potupenými Metamorfózami Ovidia Nasa.

„To jsi řekl dobře!“ chválil Egbert, urostlý fríský kluk, za rekreace Heřmana a uštědřil mu jeden šouchanec do zad. „Proč nás otravuje magistr s tím pohanským pisálkem! Raději by nám měl povědět něco o našich fríských hrdinech. Třeba o mocném Beowulfovi, který ovládl celé moře, nebo o odvážných ženách, které zahynaly na útěk dánské bojovníky. Znáš přece ten příběh? To jednou vtrhli Dánové do jedné fríské vesnice. Naši muži před přesilou útočníků utekli. Tak začaly bojovat ženy. Byla zrovna doba oběda a v každém domě stál na kamnech hrnec s horkou krupicí. Ženské ty hrnce chytly a tu hebkou kaši jim vylily na hlavu, takže je přešla chuť se ještě někdy vrátit. Takové jsou fríské ženy! A to jsou ty pravé proměny! Jiné než ty Metamorfózy Ovidia Nasa. To by nás měl magistr učit!“

(Pokračování příště)

*Podle W. Hünermann:
Hermann Josef, der Mönch von Steinfeld.
Verlag der Buchgemeinde, Bonn 1939*

Pondělí 12. 2. 2024

6:05 Klapka **7:10** V pohorách po horách: Babky v Západních Tatrách **7:20** Za operou **8:15** Hlubinami vesmíru s dr. Jiřím Grygarem: Žeň objevů 2021, 2. díl **9:00** Živě s Noe [L] **9:20** Outdoor Films s Markétou Hanákovou (88. díl): S kardiostimulátorem do velehor **10:50** Můj chrám: Jiří Suchý, Praha-Spořilov, kostel sv. Anežky české **11:10** Toulky po Slovensku – Kremnica **11:30** Živě s Noe [L] **11:40** Přejeme si... [P] **12:00** Polední modlitba [L] **12:05** Mše svatá z kaple Telepace [L] **12:50** Příběhy odvahy a víry: Otec Alexander Meň (14. díl): Na cestě za Kristem **13:15** Grotosky Bustera Keatona: Frigo plave **14:30** Noční univerzita: Roman Cardal – Od demokracie k totalitě (Platón stále aktuální) **16:00** V souvislostech **16:20** Jak potkávat svět: S Jindřichem Štreitem **18:00** Sedmihlášky (73. díl): Třeba su bledučka + Vy mládenci **18:05** Příběhy z Dobré Knihy: Uzdravení slepého **18:15** Blízko nebe **18:45** Zahrada písničkářů: Alena Střelečková [P] **19:15** Pokoj vám!: Modlitba za mír [L] **19:45** Přejeme si... **20:05** Když bolí tělo: Robotická chirurgie v gynekologii [L] **21:10** Plné hnízdo v Karlovarském kraji [P] **21:40** ARTBITR – Kulturní magazín [P] **21:50** V pohorách po horách: Hranická propast **22:05** Kulatý stůl **23:25** Dokonalá radost **0:00** Obnova objektu Libušín po požáru **0:30** Guatemala – Lidé kukuřičných polí **1:00** Noční repríza dopoledních pořadů.

Úterý 13. 2. 2024

6:05 Klapka s... (86. díl): Františkem Žatečkou a Josefem Bahnikem **7:05** Práce jako na kostele **7:25** Výpravy do divočiny: Výběr 2023 **8:25** Island – Napříč ledovou pustinou **9:00** Živě s Noe [L] **9:20** V souvislostech **9:45** Jsi krásná – Příběh Em **10:25** Carlo Acutis – Ajják Boží: Štramberk, kostel sv. Jana Nepomuckého **11:20** Mood – Ptáci **11:30** Živě s Noe [L] **11:40** Přejeme si... [P] **12:00** Polední modlitba [L] **12:05** Mše svatá z kaple Telepace [L] **12:50** Můj chrám: Monika Marková, kostel sv. Petra a Pavla v Žitěnicích **13:10** V pohorách po horách: Pavlovské vrchy **13:20** Plné hnízdo v Karlovarském kraji **14:00** Lidé z cest **15:00** Kde končí Evropa I.: Balkán: Sarajevo, Bělehrad, Záhřeb **16:00** Muzikanti, hrajte **16:35** Fašanky v Rajeckej dolině [P] **17:05** Přesah: O kultuře kolem nás i v nás **18:00** Sedmihlášky (73. díl): Třeba su bledučka + Vy mládenci **18:05** Příběhy z Dobré Knihy: Vzkříšení Lazara **18:15** Animované biblické příběhy: Ester **18:40** V pohorách po horách: Hora Baranec v pohoří Roháče **18:50** Zpravodajské Noeviny: 13. 2. 2024 [P] **19:15** Pokoj vám!: Modlitba za mír **19:35** Dědek a jeho kreslený svět: Lesk a bída fantazie **19:45** Přejeme si... **20:05** Buon giorno s Františkem [L] **20:45** Moudrost mnichů: Rozvod **21:00** Mosambik – Jsem vnitřní uprchlík [P] **21:30** Terra Santa News: 7. 2. 2024 **21:50** S chutí přes práh: Dcery Božské Lásky v Opavě **22:15** Slavnostní koncert Plzeňské filharmonie ke znovuotevření plzeňské katedrály: Plzeň, katedrála sv. Bartoloměje **23:25** Láska **0:00** Flešbeka – Godzone podcast: Dano Launer – Po první jízdě sanitkou jsem se roztrásl **0:30** Ceferino Jiménez Malla – Cikán v nebi **1:00** Noční repríza dopoledních pořadů.

Středa 14. 2. 2024

6:05 Klapka s... (87. díl): Ing. Janou Hnilicovou **7:10** V pohorách po horách: Velká Rača – Kysucké Beskydy **7:20** Noční univerzita: Roman Cardal – Od demokracie k totalitě (Platón stále aktuální) **9:00** Generální audience papeže Františka [L] **10:00** Zpravodajské Noeviny: 13. 2. 2024 **10:20** Folklorový svět Lubomíra Páříčky **10:40** Plody Medžugorje **11:10** Setkání: Pavel Bělobrádek – poutní místo Rokole **11:25** Živě s Noe: Popeleční středa [L] **11:40** Přejeme si... [P] **12:00** Polední modlitba [L] **12:05** Mše svatá z kaple Telepace [L] **12:50** Z pokladnice kulturního dědictví

TELEVIZE DOBRÝCH ZPRÁV

■ Vysílání denně 6.00 – 1.00 hod.
■ Denně: 8.00; 16.00 hod. – programová nabídka
TV NOE (změna programu vyhrazena)

Podrobnosti na www.tvnoe.cz

ČR: MFF Strážnice 2023 **14:30** Zpravodajské Noeviny: 13. 2. 2024 **14:50** Nebojte se...: Ptejte se kněze **15:50** ARTBITR – Kulturní magazín **16:00** Bazilika s tajemným světlem (4. díl): Mučednická bazilika **16:20** V pohorách po horách: Strážov – Strážovské vrchy **16:30** Když bolí tělo: Robotická chirurgie v gynekologii **17:30** Terra Santa News: 14. 2. 2024 [P] **18:00** Sedmihlášky (73. díl): Třeba su bledučka + Vy mládenci **18:05** Příběhy z Dobré Knihy: Zázračné rozmnožení chleba **18:15** Strýček Emu: Světový den nemocných **18:30** Daruj písničku [L] **19:15** Pokoj vám!: Modlitba za mír **19:30** Živě s Noe: Popeleční středa **19:45** Přejeme si... **20:05** Večer chval: Živá modlitba a chvála [L] **21:05** Můj chrám: Hayato Okamura, kostel sv. Ignáce v Praze [P] **21:25** Noční univerzita: P Petr Karas – Hlad a žízeň po spravedlnosti [P] **22:25** Příběhy odvahy a víry: Otec Alexander Meň (14. díl): Na cestě za Kristem **22:55** Generální audience papeže Františka **23:15** Svědectví života – Michal **23:40** U NÁS aneb Od cimbalu o lidové kultuře: Modrotisk – svého druhu poslední **1:00** Noční repríza dopoledních pořadů.

Čtvrtek 15. 2. 2024

6:05 Klapka s... (88. díl): Arnoštem Lukešem **7:05** Knochův Kolín 2019: Dechový orchestr mladých ZUŠ Jeseník **7:50** Grotosky Laurela a Hardyho: Už zas je tady **8:15** Terra Santa News: 14. 2. 2024 **8:35** S chutí přes práh: Dcery Božské Lásky v Opavě **9:00** Živě s Noe [L] **9:20** Outdoorová videa Štěpána Dvořáka: Dalešická přehrada **9:30** Kulatý stůl **10:50** Mosambik – Jsem vnitřní uprchlík **11:30** Živě s Noe [L] **11:40** Přejeme si... [P] **12:00** Polední modlitba [L] **12:05** Mše svatá z kaple Telepace [L] **12:50** Stíny barbarské noci **13:30** Generální audience papeže Františka **14:00** Hlubinami vesmíru s dr. Jiřím Grygarem: Žeň objevů 2021, 2. díl **14:45** Na visutém laně **16:00** Zpravodajské Noeviny: 13. 2. 2024 **16:20** Můj chrám: Hayato Okamura, kostel sv. Ignáce v Praze **16:40** V pohorách po horách: Babky v Západních Tatrách **16:50** Lidé z cest **18:00** Sedmihlášky (73. díl): Třeba su bledučka + Vy mládenci **18:05** Příběhy z Dobré Knihy: Ježíš kráčí po vodě **18:15** Ovečky: 1. neděle postní [P] **18:40** Animované příběhy velikánů dějin: Jana z Arku (1412–1431) **19:15** Pokoj vám!: Modlitba za mír **19:30** Water Space – Hlubiny oceánu **19:40** Dědek a jeho kreslený svět: Ty máš teda ránu **19:45** Přejeme si... **20:05** Cvrlikání: Saša Nikličková [L] **21:15** Poutníci času: S Janou a Danem Urbanovými **21:30** Moudrost mnichů: Stáří **21:50** Pod lampou [P] **23:55** Duchovní krajina Novohradských hor: Poutní cesty **0:20** Naši – osobnosti lidové kultury – Jan Miroslav Krist **0:35** S Bohem podél Rio Marañón **1:00** Noční repríza dopoledních pořadů.

Pátek 16. 2. 2024

6:05 Klapka s... (89. díl): Pavlínou a Kateřinou Taubingerovými **7:10** Na La Salettě s Boženou Rajnušovou **7:35** Don Rua – nástupce **8:00** Sýrie – Není to konec **8:30** Na startu **9:00** Živě s Noe [L] **9:20** Jak si mě našel Antonín z Padovy **10:00** ARTBITR – Kulturní magazín **10:15** Když bolí tělo: Robotická chirurgie v gynekologii **11:15** V pohorách po horách: Ankogel

– Vysoké Taury **11:30** Živě s Noe [L] **11:40** Přejeme si... [P] **12:00** Polední modlitba [L] **12:05** Mše svatá z kaple Telepace [L] **12:50** Zahrada písničkářů: Alena Střelečková **13:20** Blízko nebe **14:00** Dobrodružství před kamerou **15:00** Cesta kříže: Křížová cesta v hudbě a obrazech **15:55** Zdeněk Pololánik, skladatel **16:25** V pohorách po horách: Velký Roudný **16:35** Zpravodajské Noeviny: 13. 2. 2024 **16:55** Vezmi a čti: Leden 2024 **17:10** Buon giorno s Františkem **18:00** Sedmihlášky (73. díl): Třeba su bledučka + Vy mládenci **18:05** Příběhy z Dobré Knihy: Uzdravení dcery Syroféničanky **18:15** Hermie a Stanley na táboře **18:50** Don Bosco, světec, který hrával fotbal **19:15** Pokoj vám!: Modlitba za mír [L] **19:45** Přejeme si... **20:05** Kulatý stůl [L] **21:30** Moudrost mnichů: Umění pracovat na sobě **21:45** Poletuchy: Na skok do Krasu **22:35** Gramofon aneb Hledáme písničku pro všední den **23:40** Polské stopy v Olomouci II. **23:50** Fotografa lidských duší **0:15** Likvidace lepry **0:25** Továrna mezi vodami **1:00** Noční repríza dopoledních pořadů.

Sobota 17. 2. 2024

6:05 Klapka s... (90. díl): Janem Hališkou **7:06** Angola: Vstaň a choď, Angolo **7:50** Sedmihlášky (73. díl): Třeba su bledučka + Vy mládenci **7:55** Ovečky: 1. neděle postní **8:20** Animované biblické příběhy: Ester **8:45** Strýček Emu: Světový den nemocných **8:55** Hermie a potopa **9:40** Z kraje pod Buchlovem: Pohádky a pověsti **10:40** Křížovatka v Příchovicích **11:40** Přejeme si... [P] **12:00** Angelus Domini **12:05** Duchovní menu: Záznam mše svaté z kaple Panny Marie, Hvězdy evangelizace **13:00** Cats Area – Výběh divokých šelem **13:20** Pod lampou **15:20** Hop Trop na Mohelnickém Folk-Festu 2021 **16:00** Dobrodružství před kamerou **17:05** Život podle Emily [P] **18:00** Slovo na neděli: 1. neděle postní [P] **18:20** Příběhy odvahy a víry: Ostrov Sachalin (15. díl): Expanze lásky **18:50** V souvislostech [P] **19:15** Pokoj vám!: Modlitba za mír **19:35** Remembrance – Hrady, tvrze, pevnosti **19:40** Dědek a jeho kreslený svět: Empatie nezabije **19:45** Přejeme si... **20:05** Tkaníčky **21:45** V pohorách po horách: Godula [P] **22:00** Dekalog IV.: Čtvrté přikázání **23:00** Jak potkávat svět: S Františkem Novotným **0:30** Nepřítelek osudu **1:05** Noční repríza dopoledních pořadů.

Neděle 18. 2. 2024

6:05 Klapka s... (91. díl): Lubomírem Havrdou **7:10** Absolventi: Jozef Andriš **7:45** Albánie – Angelo **8:15** Setkání: Jaromíra Vítková – kostel svatého Jakuba Staršího a židovská synagoga **8:25** Slovo na neděli: 1. neděle postní **8:50** Cvrlikání: Saša Nikličková **10:00** Mše svatá: Zlín, kostel sv. Filipa a Jakuba [L] **11:05** Poutníci času: S Terezou Robinson [P] **11:20** V pohorách po horách: Toulání Lednicko-Valtickým areálem **11:40** Přejeme si... [P] **12:00** Polední modlitba Sv. otce Františka [L] **12:20** V souvislostech **12:40** Zpravodajský souhrn uplynulého týdne **13:20** Muzikanti, hrajte **14:00** Křížová cesta z Lurd **14:15** Tkaníčky **16:00** Cvrlikání (97. díl): Učedníci **17:00** Můj chrám: Monika Marková, kostel sv. Petra a Pavla v Žitěnicích **17:20** Dřevěné návštěvy: Antonín Maloň **17:40** ARTBITR – Kulturní magazín **18:00** Sedmihlášky: Keď šebe zašpívam **18:05** Ovečky: 1. neděle postní **18:30** Animované biblické příběhy: Jan Křtitel **19:00** Strýček Emu: Mateřský jazyk [P] **19:15** Pokoj vám!: Modlitba za mír **19:34** Hidden – Skrytá krása **19:40** Dědek a jeho kreslený svět: Byt sám sebou **19:45** Přejeme si... **20:05** Dokořán: S Tomášem Czerninem [P] **20:50** Koncert Pavla Helana: Odry 2018 **22:00** Buon giorno s Františkem **22:45** Třeba su bledučka **23:45** Zachraňme kostely: Kostel svatého Víta v Zahrádce **0:05** Polední modlitba Sv. otce Františka **0:20** Zpravodajský souhrn uplynulého týdne **1:00** Noční repríza dopoledních pořadů.

Pondelok 12. 2. o 20:20 hod.: A teraz čo? (Kňaz, a radí manželom? / vzdelávací program)

Ako mi môže kňaz počas sv. spovede alebo duchovného rozhovoru radit' v oblasti prežívania manželského života? Ved' on tomu predsa nemôže rozumieť, keď sám nikdy manželstvo nezažil...?

Utorok 13. 2. o 14:15 hod.: V škole Ducha (Cesta k svätosti / Mons. Marián Gavenda / vzdelávací program)

Záznamy prednášok z konferencií a pastoračných centier.

Streda 14. 2. o 20:55 hod.: Večer z nádvorí (hudobný program)

Vyberte sa s nami raz mesačne na nádvorie našej prešovskej pobočky, kde sa počas letných večerov stretávajú hudobníci, ktorých všetci dobre poznáme. Ako sa dostali k hudbe? S kým spolupracujú? Čím a ako žijú? To všetko nám prezradia práve počas Večerov z nádvorí.

Štvrtok 15. 2. o 9:25 hod.: Adopcie na diaľku - Ukrajina (dokument)

Dokumentárny film zachytáva život detí a bohoslovcov z Ukrajiny, ktorí sú zapojení v projekte Adopcia na diaľku®. Vďaka darcom zo Slovenska sa môžu vzdelávať a majú tak nádej na lepšiu budúcnosť.

Piatok 16. 2. o 20:40 hod.: Na Boží obraz (dokument)

Dokumentárny film reflektuje problematiku obchodovania s ľuďmi v regióne V4, ako aj prácu a nasadenie tých, ktorým osud novodobých otrokov nie je ľahostajný.

Sobota 17. 2. o 20:30 hod.: October baby (film)

Príbeh o jedinečnosti ľudského života a sile odpustenia. Hannah vo svojich 19 rokoch zisťuje, že bola adoptovaná, po tom, čo prežila umelý potrat. Vydá sa hľadať svoju biologickú matku, aby sa dozvedela pravdu o svojej minulosti a cestou spoznáva, čo je to odpustenie.

Nedeľa 18. 2. o 20:40 hod.: Križovatka v Pířhovicích (dokument)

Dokumentárny film o Interdiécéznom centre života mládeže v Pířhovicích.

BREVIÁŘ PRO LAIKY

10. - 17. ÚNORA 2024

Změna v číslování breviáře: levý, nepodbarvený sloupec – dřívější vydání breviáře; pravý, podbarvený sloupec – nové vydání breviáře (2007)

Uvedení do první modlitby dne:	NE 11. 2.		PO 12. 2.		ÚT 13. 2.		ST 14. 2.		ČT 15. 2.		PÁ 16. 2.		SO 17. 2.	
Antifona	919	1029	934	1045	949	1061	270	299	270	299	270	299	270	299
Žalm	784	883	783	881	783	881	783	881	783	881	783	881	783	881
Ranní chvály:														
Hymnus	920	1029	935	1045	949	1062	271	300	272	301	271	300	272	301
Antifony	920	1030	935	1046	950	1062	1107	1232	1198	1330	1214	1347	1229	1364
Žalmy	921	1030	936	1046	950	1063	1108	1232	1199	1331	1214	1347	1229	1364
Krátké čtení a zpěv	923	1033	938	1049	953	1066	274	304	277	308	281	311	284	315
Antifona k Zach. kantiku	693	783	939	1050	953	1066	274	304	278	308	281	312	284	316
Prosby	924	1034	939	1050	953	1066	274	304	278	308	281	312	284	316
Závěrečná modlitba	693	783	939	1050	954	1067	275	305	278	309	282	312	285	316
Modlitba během dne:														
Hymnus	925	1035	940	1051	954	1067	273	302	273	302	273	302	273	302
Antifony	925	1036	940	1051	955	1068	273	303	273	303	273	303	273	303
Žalmy	926	1036	940	1052	955	1068	1188	1319	1204	1336	1219	1353	1234	1370
Krátké čtení	927	1038	943	1054	957	1070	275	305	279	309	282	313	285	316
Závěrečná modlitba	693	783	943	1054	957	1071	275	305	278	309	282	312	285	316
Nešpory:														
	SO 10. 2.													
Hymnus	915	1024	929	1039	944	1056	959	1072	268	298	269	299	268	298
Antifony	916	1025	929	1040	945	1057	960	1073	1193	1324	1208	1341	1224	1358
Žalmy	916	1025	930	1040	945	1057	960	1073	1193	1324	1209	1341	1224	1359
Kr. čtení a zpěv	918	1027	933	1043	947	1060	962	1076	276	306	280	310	283	314
Ant. ke kant. P. M.	693	782	694	783	948	1060	962	1076	276	307	280	310	283	314
Prosby	918	1028	933	1044	948	1060	963	1076	277	307	280	310	283	314
Záv. modlitba	693	783	693	783	948	1061	963	1077	275	305	278	309	282	312
Kompletář:	1238	1374	1242	1379	1247	1384	1250	1387	1254	1391	1257	1395	1260	1398

Liturgická čtení

Neděle 11. 2. – 6. neděle v mezidobí

1. čt.: Lv 13,1–2.45–46
 Ž 32(31),1–2.5.11
 Odp.: 7 (*Tys mé útočiště, zahrneš mě radostí ze záchrany.*)
 2. čt.: 1 Kor 10,31–11,1
 Ev.: Mk 1,40–45

Pondělí 12. 2. – ferie

1. čt.: Jak 1,1–11
 Ž 119(118),67.68.71.72.75.76
 Odp.: 77a (*Ať se mi dostane tvého slitování, Hospodine, abych byl živ.*)
 Ev.: Mk 8,11–13

Úterý 13. 2. – ferie

1. čt.: Jak 1,12–18
 Ž 94(93),12–13a.14–15.18–19
 Odp.: 12a (*Šťastný člověk, jehož vychováváš, Hospodine.*)
 Ev.: Mk 8,14–21

Středa 14. 2. – Popeleční středa

1. čt.: Jl 2,12–18
 Ž 51(50),3–4.5–6a.12–13.14+17
 Odp.: srov. 3a (*Smiluj se, Pane, neboť jsme zhřešili.*)
 2. čt.: 2 Kor 5,20–6,2
 Ev.: Mt 6,1–6.16–18

Čtvrtek 15. 2. – ferie (v pražské arcidiecézi: připomínka bl. Bedřicha Bachsteina a druhů)

1. čt.: Dt 30,15–20
 Ž 1,1–2.3.4+6
 Odp.: Ž 40(39),5a (*Blaze tomu, kdo svou naději vložil v Hospodina.*)
 Ev.: Lk 9,22–25

Pátek 16. 2. – ferie

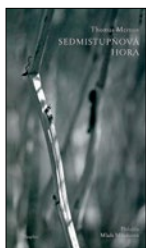
1. čt.: Iz 58,1–9a
 Ž 51(50),3–4.5–6a.18–19
 Odp.: 19b (*Zkroušeným a pokorným srdcem, Bože, nepohrdneš.*)
 Ev.: Mt 9,14–15

Sobota 17. 2. – připomínka sv. Alexia a druhů

1. čt.: Iz 58,9b–14
 Ž 86(85),1–2.3–4.5–6
 Odp.: 11a (*Pouč mě o své cestě, Hospodine, abych kráčel v tvé pravdě.*)
 Ev.: Lk 5,27–32

Matice cyrilometodějská s. r. o. Knihkupectví a zásilková služba

AUTOBIOGRAFIE

SEDMISTUPŇOVÁ HORA

Thomas Merton • Z angličtiny přeložila Mlada Mikulicová • Odpovědný redaktor Michal Hrubý

Poutavá autobiografie Thomase Mertona (1915–1968) umožňuje čtenáři spolu s autorem projít a s tvrdostí pocítit stupňovitou cestu od dantovského pekla rodinných tragédií dětství, zmatků osamělého rebela a bohémských let na univerzitě, přes toulu předválečnou Evropou s jejími inspirujícími místy a osobnostmi, až po vrcholné hledání duše, neuspokojené žádným dočasným pokladem. Malířský synek, vzdorující intelektuál, básník a milovník rozkoši života po litém vnitřním boji nakonec zaklepe na bránu trapistického kláštera, aby v něm – k úžasu všech svých bouřliváckých přátel a k inspiraci mnoha budoucích bratří – až do smrti setrval v tichu.

Dauphin Daniela Podhradského ve spolupráci s nakladatelstvím Pavla Mervarta • Brož., 115x200 mm, 488 stran, 468 Kč

ZPOVĚĎ • ŽIVOTNÍ POUŤ A VYZNÁNÍ KARDINÁLA DOMINIKA JAROSLAVA DUKY

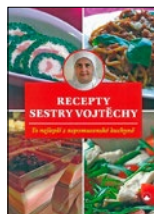
Dominik Duka • Odpovědný redaktor Petr Novák • Editor PhDr. Milan Syruček

Tato kniha je unikátním vyznáním nejvyššího představitele katolické církve v České republice, emeritního arcibiskupa, kardinála Dominika Jaroslava Duky. Kněz, který vyslechl mnoho zpovědí, se sám „zповídá“. Jde o svědectví muže, který byl dělníkem, vojákem základní služby, politickým vězněm, duchovním na všech úrovních. Kardinál vysvětluje, proč se stal knězem, jakým příkořím v životě čelil a svůj

životopis dotahuje až do dnešních dní. V knize nejde o vyprávění faktografického životopisu, který je dostupný v řadě publikací a článků. Jde o reflexi životních událostí, která je dána i odstupem času.

DEUS nakladatelství s.r.o. • Váz., přebal, 254 stran, 499 Kč

KUCHAŘKA

RECEPTY SESTRY VOJTĚCHY • TO NEJLEPŠÍ Z NEPOMUCENSKÉ KUCHYNĚ

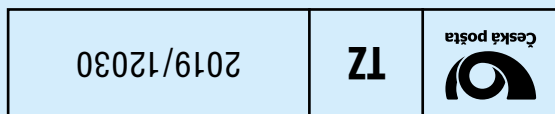
Napsala sestra boromejka Vojtěcha Fialová
Fotografie P. Petr Soukal a sestra Emilie Růžičková OP • Odpovědná redaktorka Markéta Protivánková

Sestra boromejka Vojtěcha Fialová se s námi na stránkách své kuchařky dělí o tajemství italské, ale i české kuchyně – to nejlepší z nepomucenské kuchyně (Papežská kolej Nepomucenum v Římě). Poctivě, a přitom bez přehnaných nároků pomáhá ostříleným i méně zkušeným kuchařům a kuchařkám uvařit poctivá jídla. Jak sama píše, „nejsou to jen recepty, je v tom i příběh nepomucenské kuchyně, kde víc než dvacet let vařím. Vše, co tu stojí, bylo v koleji uvařeno“. V kuchařce najdeme recepty na chutné předkrmy i zeleninové polévky, sedm receptů na italskou pastu a tři na italské risotto. Objevíme kouzlo lasagni i vybrané italské úpravy kuřecího masa. Poznáme rozmanitost a jednoduchost studených omáček, stejně jako vařené zeleniny. A co by byla italská kuchyně bez pizzy, focaccie, pannacotty, tiramisu nebo lahodných italských nápojů? Aby ale nebylo italské kuchyně příliš, najdeme tu i několik receptů na klasická česká jídla, na oblíbené pečivo a chléb. Mnohé recepty si sestra Vojtěcha přinesla z domova.

Karmelitánské nakladatelství ve společnosti KatMedia, s. r. o.
Brož., křídový papír, 165x230 mm, 112 stran, 249 Kč

Objednávky knih – tel. 733 741 841, 587 405 431 • Administrace a inzertce týdeníku Světlo – tel./fax 585 222 803
Matice cyrilometodějská s. r. o., Dolní nám. 24, 779 00 Olomouc, e-mail: objednavky@maticecm.cz

Nabídku knih a devocionálií najdete na našich webových stránkách www.maticecm.cz.

779 00 Olomouc
Dolní nám. 24
Matice cyrilometodějská s. r. o.